

Till kommun- och stadsstyrelserna
och samkommunernas styrelser

Utvärdering av fullmäktiges mandatperiod 2009–2012 och planering av den kommande perioden

Fullmäktigeperioden 2009-2012 som går mot sitt slut har präglats av många förändringar i kommunernas verksamhet, strukturer och serviceproduktion. Den största utmaningen under mandatperioden har varit genomförandet av struktur-reformen i kommunerna. Nu under det sista året av fullmäktigeperioden har kommunernas fullmäktige tagit ställning till behovet av en kommunreform och hur den kan genomföras i den egna kommunen och regionen.

Kommunförbundet rekommenderar att nuvarande kommunfullmäktige, som snart avslutar sin mandatperiod, tillsammans med den professionella ledningen gör en utvärdering av den egna verksamheten, resultaten, arbetssätten och utvecklingsbehoven. I samband med självvärderingen vore det viktigt att klarlägga hur både de som lämnar och de som fortsätter fullmäktigearbetet har upplevt förutsättningarna att sköta arbetet och möjligheterna att påverka via arbetet, och i vilken riktning de anser att fullmäktigearbetet bör utvecklas.

Närmare upplysningar:

Kaija Majoinen, utvecklingsdirektör, tfn 09 771 2512,
0500 811 239,
e-post: fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

Sirkka-Liisa Piipponen, statistikutredare, tfn 09 771 2741,
e-post: fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

BILAGOR

- 1 Exempel A på formulär för utvärdering av fullmäktigearbetet
- 2 Exempel B på formulär för utvärdering av fullmäktigearbetet
- 3 Exempel på formulär för utvärdering av styrelsearbetet

Utvärdering av fullmäktiges mandatperiod 2009–2012 och planering av den kommande perioden

Fullmäktigeperioden 2009–2012 som går mot sitt slut har präglats av många förändringar i kommunernas verksamhet, strukturer och serviceproduktion. Den största utmaningen under mandatperioden har varit genomförandet av strukturreformen i kommunerna. Nu under det sista året av fullmäktigeperioden har kommunernas fullmäktige tagit ställning till behovet av en kommunreform och hur den kan genomföras i den egna kommunen och regionen.

Kommunerna behöver stärka det politiska ledarskapet och skapa klarhet i ägarstyrningen. I samband med utvecklingen av det politiska ledarskapet har de ökade kraven i de förtroendevaldas arbete och de allt mer tidskrävande uppdragen väckt diskussion. I flera stora kommuner har det diskuterats om förtroendeuppdragen, i synnerhet styrelseordförandens uppgifter, kunde skötas på hel- eller deltid.

Fullmäktiges roll som kommunens strategiska ledare är fortfarande dess viktigaste uppgift. Detta betonas också i kommunallagen enligt vilken fullmäktige ska ha en stark roll vid styrningen av kommunens verksamhet, ekonomi och utveckling och vara den som i första hand utövar kommuninvånarnas självstyrelse. Kärnan i fullmäktiges arbete är att analysera omvärlden, upptäcka olika förändringstrender, utarbeta en strategi som ligger i tiden och utvärdera den.

Under den fullmäktigeperiod som nu löper ut har fullmäktige drivit förändringarna i det omfattande arbetet med att revidera kommun- och servicestrukturerna. Av fullmäktigeledamöterna krävs nu ett allt starkare strategiskt grepp och kunskap om olika kvalitets- och utvärderingsmetoder som ger möjlighet att trygga kommunens livskraft.

Intresset för fullmäktigeavtalspraxis har ökat bland kommunernas fullmäktige. Ett fullmäktigeavtal är ett slags samarbetsavtal som konkretiserar prioriteringarna och det årliga temat i fullmäktigearbetet, samarbetsförhållandena och principerna för informationsgången. I några kommuner har man också infört styrelseprogram för att stärka genomförandet av strategin.

I och med de ökade kraven i fullmäktigearbetet har de flesta kommuner infört mångsidigare arbetsätt. Seminarier, aftonskolor, teamarbete och frågestunder är exempel på utvecklingsåtgärder som syftar till att ha annan verksamhet än enbart beslutsmöten. Med hjälp av dessa kan man utveckla samarbetet mellan den politiska och den professionella ledningen och öka förtroendet mellan aktörerna. Kommunerna har också insett behovet av en långsiktig utveckling av de förtroendevaldas arbete som omfattar utbildning för fullmäktigeledamöter och andra förtroendevalda. För att man ska kunna få en bild av utvecklingen och utbildningen i de förtroendevaldas arbete måste verksamheten utvärderas.

Kommunförbundet rekommenderar att nuvarande kommunfullmäktige, som snart avslutar sin mandatperiod, tillsammans med den professionella ledningen gör en utvärdering av den egna verksamheten, resultaten, arbetsätten och utvecklingsbehoven. I samband med självvärderingen vore det viktigt att klarlägga hur både de som lämnar och de som fortsätter fullmäktigearbetet har upplevt förutsättningarna att sköta arbetet och möjligheterna att påverka via arbetet, och i vilken riktning de anser att fullmäktigearbetet bör utvecklas.

Självvärderingen görs med hjälp av ett frågeformulär som alla fullmäktigeledamöter besvarar individuellt. Utvärderingen av den gångna fullmäktigeperioden och planeringen av den kommande utförs internt i kommunen. Kommunförbundet har utarbetat två formulärmallar som kan tjäna som exempel. I det ena formuläret ligger tyngdpunkten på flervälsfrågor, medan det andra domineras av öppna svar. Kommunerna kan använda dem för utvärdering av det egna fullmäktigearbetet som sådana eller modifiera dem efter behov. Formuläret med flervälsfrågor har reviderats sedan utvärderingen av fullmäktigeperioden 2005–2008, men det är fortfarande möjligt att göra en jämförelse.

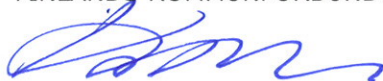
Fullmäktige kan dessutom klargöra sina ståndpunkter i de kommunalpolitiska frågor som blir viktiga under följande period och därmed lämna ett slags "testamente" till de nya fullmäktige som grund för planeringen av det kommande arbetet. Detta är till hjälp för de nya fullmäktige när de dryftar prioriteringarna i det egna arbetet och sin egen roll som kommunens strategiska ledare. Nya frågor som kommer fram via utvärderingen kan utnyttjas också som lokala teman i kommunalvalet nästa höst och som drivkraft för en diskussion om betydelsen av de förtroendevaldas arbete.

Formulären medföljer som bilaga till detta cirkulär, men finns också på Kommunförbundets webbsidor, www.kommunerna.net/fullmaktige.

Kommunförbundet har också utvecklat ett redskap för utvärdering av styrelsens arbete. Detta kan kombineras med FCG Efeko Oy:s seminarium för utveckling av styrelsearbetet. De sakkunniga vid Kommunförbundets enhet för kommunutveckling och forskning står också till tjänst i frågor som gäller utveckling av de förtroendevaldas arbete.

En livskraftig kommun behöver ett välfungerande förtroendearbete och aktiva kommuninvånare. Ett välfungerande förtroendearbete skapar en grund för framgångsrik förändringsledning. När det nu är kommunalvalsår har kommunerna goda möjligheter att utveckla de förtroendevaldas arbete och förutsättningarna för arbetet. Ett redskap för utvecklingen är också fullmäktigeledamöternas självvärdering. Kommunförbundet hoppas på en lyckad utvärdering av fullmäktigeperioden 2009-2012.

FINLANDS KOMMUNFÖRBUND

Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma
verkställande direktör

Katja Majoinen
utvecklingsdirektör